

Slovenski dom

Schriftleiter, urednik, redaktor: Mirko Javornik. — Herausgeber, Izdajatelj, editore: Ing. Sodja. — Fö: Ljudska tiskarna, za: Ljudsko tiskalno, Družba Štampata popolno: Jože Kramarčič — Ljubljana, Kopitarjeva 6. — Tel. 4001-4005. — Abonnement, naročnina, abbonamento: L 11.

Ljubljana, sreda, dne 27. oktobra 1943 - št. 242

Weitere schwere Abwehrkämpfe im Osten

Westlich Kritschew sowjetische Vorstöße in Gegenangriffen zurückgeschlagen - In vier Tagen 188 bolschewistische Flugzeuge abgeschossen - 20 anglo-amerikanische Flugzeuge abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 26. Okt. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Süden der Ostfront steigerten sich gestern die Kämpfe im Abschnitt von Melitopol und südöstlich Saporosche zu besonderer Heftigkeit. In erbittertem Ringen wurden wiederholt vorgetragene feindliche Angriffe aufgefangen und einige Einbrüche abgeleget.

Auch im Dnjepr-Knie wird weiter schwer gekämpft. Unsere Truppen räumen

bruchstellen gereinigt und die feindlichen Angriffsverbände auf ihre Ausgangsstellungen zurückgeworfen.

Aus dem Kampfraum westlich Smolensk und südlich Welikiye Luki wird nur geringe Kampftätigkeit gemeldet.

Die Luftwaffe, die zusammen mit rumänischen Fliegerverbänden besonders im Süden der Ostfront den in schweren Abwehrkämpfen stehenden Truppen fähige Entlastung brachte, schoss in der Zeit vom 22. bis 25. Oktober 188 Sowjetflugzeuge ab. 14 eigene Flugzeuge gingen in diesem Zeitraum verloren.

In Süditalien kam es nur in einigen Abschnitten zu Vorpostengefechten.

Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine beschädigten im Seengebiet nördlich Drontheim zwei britische Schnellboote, von denen eines kurze Zeit später durch ein deutsches Jagdflugzeug versenkt wurde.

Deutsche Schnellboote stiessen in der Nacht zum 25. Oktober gegen die englische Ostküste vor und kamen ins Gefecht mit einem überlegenen Verband britischer Zerstörer, Artillerie-Schnellbooten u. Sicherungsstrahlkräften. Ein britischer Beobachter wurde versenkt und mehrere feindliche Artillerie-Schnellboote beschädigt. Zwei eigene Schnellboote gingen verloren. Ihre Besatzungen konnten zum grössten Teil gerettet werden.

Über den besetzten Westgebieten und im Mittelmeerraum schossen Verbände der Luftwaffe und der Kriegsmarine 20 britisch-nordamerikanische Flugzeuge ab.

Nadaljevanje obrambnih bojev na vzhodu

S protinapadi odbiti sovjetski sunki zapadno od Kričeva V štirih dneh sestreljenih 188 sovjetskih letal - 20 anglo-ameriških letal sestreljenih

Führerjed glavni stan, 26. oktobra. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil Javila:

Na jugu vzhodnega bojišča so postali včeraj boji v odseku med Melitopolem in jugovzhodno od Zaporožja posebno ardit. V ogroženih bojih so bili ponovno zaustavljeni sovražni napadi in zajezjeni nekatere vdori.

Tekni boji so se nadaljevali tudi v Dnjeprjem kolenu. Naše čete so po unikanju vseh vojaških naprav izpraznile mesto Dnjeprpetrovsk. Sovjeti so priveli nove sile za napad na Kričev Rog. Severno od mesta so se tudi včeraj brez odmorov nadaljevali boji, ki trajajo že dneve.

S severozahoda v sovražnikov bok izveden protinapad lastnih oklepnih enot je dovedel do vdora v pripravljene položaje bojiščnikov ter s tem bistveno razbremenil prti Krivojem Rogu borečo se nemške čete.

Na zapornih vrhovih vzhodnega prostora so ostali brez uspeha številni sovražni napadi. Sovjeti so napadli z nekega mostičja severozahodno od Kremensčuga z močnimi silami, bili pa so s protinapadom zavrnjeni. Jugovzhodno in severno od Kričeve ter severozahodno od Černigova je prišlo ponok do arditih bojov, v katerih so bili Sovjeti povzd odbiti.

Na široki črti zahodno od Kričeve so napadli boljševiki z več stršljkimi divi-

sijami. S hitrim protinapadom so bili vdori očiščeni in sovražne napadne skupine vrzene nazaj v njihova izhodišča.

S področja zahodno od Smolenska in južno od Velikih Lukov javljajo se manjši boji.

Letalstvo, ki je skupno z romunskimi letalskimi oddelki znatno olajšalo boje na jugu vzhodnega bojišča stoječih čet, je nastrelilo v dneh od 22. do 25. oktobra 188 sovjetskih letal. V tem razdobju smo izgubili 14 letal.

V jugni Italiji je prišlo le na nekaterih področjih do spopadov med prednjimi stražami.

Začetne ladje vojne mornarice so poškodovale na morju severno od Drontheima dva brza angleška čolna, od katerih je enega malo pozneje potopilo nemško lovsko letalo.

Nemški brzi čolni so prodrli v noč na

25. oktober proti angleški vzhodni obali in se sponpadli z močnejšim oddekom angleških rušilev, hitrih topničark in začetnih morskih sil.

Ema britanska stražna ladja je bila potopljena, večje število sovražnih hitrih topničark pa poškodovano. Izgubili smo dva hitra čolna. Večji del njiju posadk smo utegnili rešiti. Oddelki letalstva in vojne mornarice so sestrellili nad zasedenim zahodnim ozemljem in nad Sredozemljem 20 anglo-ameriških letal.

Nemški brzi čolni so prodrli v noč na

25. oktober proti angleški vzhodni obali in se sponpadli z močnejšim oddekom angleških rušilev, hitrih topničark in začetnih morskih sil.

Ema britanska stražna ladja je bila potopljena, večje število sovražnih hitrih topničark pa poškodovano. Izgubili smo dva hitra čolna. Večji del njiju posadk smo utegnili rešiti. Oddelki letalstva in vojne mornarice so sestrellili nad zasedenim zahodnim ozemljem in nad Sredozemljem 20 anglo-ameriških letal.

GRAVI COMBATTIMENTI DIFENSIVI CONTINUANO

Dal Quartier generale del Führer, 26. ottobre. DNB. Il Comando Supremo germanico comunica:

A sud del fronte orientale i combattimenti nel settore di Melitopol ed a sud di Saporosce aumentavano assumendo particolare violenza. In accanita lotta sono stati acchiappati reiterati attacchi nemici e asserragliate alcune brecce.

Anche sul giocchio del Dnieper continuavano gravi combattimenti. Le nostre truppe hanno sgomberato dopo aver distrutto impianti bellici la città di Dnjepretrovsk. Contro Krivi rok i sovietici con l'impegno di nuove forze sferzavano un attacco. A nord della città proseguivano anche i combattimenti da giorni in corso.

Un contra attacco di propri propri reparti erazzati lanciato da nord ovest sul fianco del nemico ha penetrato nelle posizioni impareggiabili dei sovietici portando con ciò sostanziale alleggerimento alle truppe germaniche combatteenti presso Krivi rok.

o tragiki žalostne slovenske legende, ki Ti je molitev sprevarala v kletev;

o največji ljubci in zato največji Bridkosti: o odrešenjadi bolečini Boga v človeški svetu, ki si jo najbolj žgoče občutili in najgljiblje in najnazornejše izrazili v upornikih duha — bogosloških plebanih in bogovih tako kakor v poniznih, iz vere veselih bogonajdljiteljih plovanih, župnikih in medikih...

TEBI, ki poješ in joted iz zemlje in duha; iz tolminstva in Boga; iz zakoreninjega duhovnega slovenstva in razgledanega svetovljivstva; iz bridek boll po kraju Mladosti onkrat meje in kraju Večnosti onkrat meja

pesem Lepote, Dobrote in Resnice

as ob
Bestdesatletnic;

poklanja in posvečuje ta, ki si mu prav Ti izrazili najgljibljo vsebino in njegovemu poslanstvu načel najnazornejšo podobo:

DOM IN SVET.

Slavljene se je za nagovor zahvalil za vse, kar je v tem krogu doživel v vseh časih in ta večji, navedel na nekaj spominov na nastajanju svojih del na nekaj tedanega ureduka dr. Steleta in zelo vsej družbi, da bi takoj kakor njegovo 60 letnico, praznovale še marsikrat iz svojega kroga.

Zatem je spregovoril bivši urednik dr. France Strel nekaj globokih misli in dejal, navajajoč izrek mojstra Plečnika: »Kdo množi umetnost, množi bolečino, ki je jo

toliko v življenju. Brez bolečine bi najbrž ne bilo iskanja po lepoti, ne potrebe po umetnosti. Ti, Pregelj, si sam poskusil to resnično, sam si z veliko bolečino porajal svoja dela in svoja dela so drugim ljudem grebla v dušo, porajala bolečino v njih, a jim pomagala s tem do spoznanja. Plečnik je še dejal: »Največji čudež je življenje. V tem izreku je del odgovora na to, kar isčešmo. O čudežu življenja vemo samo eno: da nas je dih božji obudil vanj, harfa smo v rokah Gospoda. On jo drži v roki in Njegovih vrbuh strane k brnenju. Dokler hode On brnimo, potem ne ved. To je skrivnost življenja in skrivnost poslanstva, ki ga izpoljuje vsak v dolčenem okviru, ne ved in ne manj.

Pregelj, Twoja harfa, ki je Gospod visoko dvignil, je dobro brnela. To ti povev danes iz vse duše in v imenu vseh tistih, katerih pot se nagiblje k večeru in se jim bliža čas, ko bo Gospod odločil harfo in rekel: dosti! Cesitam Ti, ker imaš eno zadajočje: gledaš na uspeh svojega življenja in On bo s tem lahko zadovoljen.

K besedi se je potem oglašil še prof. France Vodnik, ki je Pregelj označil kot umetnika, ki je v epski obliki značil izraziti najgljibljo vsebino svoje zemlje ter največjo bolečino, hrepeneњe in radost našega človeka. Pregelj je velik pisatelj, ker je skromen zemljedelca naša zemlja razgrnil v silne dimenzije in njeni katolički izrazili v tistem, kar je bistvo te ideje: v veličini borbe in iskanjanju.

Moskva čedalje huje pritiska na Churchilla

Oklic angleške komunistične stranke

Zenica, 26. oktobra. DNB. »Daily Workers« priobčuje pod naslovom »Pospešite boj za končno zmago!« oklic izvršilnega odbora angleške komunistične stranke. Blazno bi bilo mislit, tako beremo v tem oklicu, da imamo končno zmago že skoraj v žepu.

Le drugo bojišče, kjer se bodo boji začeli hkrati z mogočno sovjetsko ofenzivo, nam lahko prinese do znaga. Komunistična stranka svari angleško vlado in jo opozarja, da izgubila zaupanje velikega dela angleške javnosti, ker pa zamuja ono veliko priložnost, ki se ji nudi. Ne smemo več opazovati s prekrizanimi rokami položaja. Če pa kdo ovira uspešno vojskovanje, mora iz vlade Grigg, Anderson, Amery, Simon in Halifax bi morali oditi, njihova meta pa bi moral zavzetti resnični protifašisti iz vrst delavškega gibanja. Delavško gibanje se mora boriti, da se drugo bojišče takoj upostavi.

Ta oklic, v čigar ozadjujasno čutimo roko Moskve, skuša spet pritiskati na Churchillovo vlado, da jo prisili k drugemu bojišču, kar zahteva Stalin od svojega zaveznika.

Albanija - neodvisna država

Nemška vlada je priznala njen samostojnost

Tirana, 26. oktobra. DNB. Uradno poročajo: »Narodna albanska vlada je v nedeljo predala vso izvršno oblast novemu regentskemu svetu. Ta svet sestavlja štiri potomštvene albanske osebnosti, ki jih je albanska narodna vlada soglasno izvolila. Njegovi člani so: Mehdi Frashëri, Fuat Dibra, Pater Anton Harapi in Lef Nosi.

Po izdajstvu Badoglijevih klicev in razvoju italijanske posadke se je zbrala skupina nacionalnih Albancev ter iz svoje sredce izbrala narodni odbor, ki je začasno

prevzel vlado in Albaniji in proglašil deželo za svobodno, samostojno in neodvisno državo. Državno neodvisnost Albanije je priznala tudi nemška vlada.

Tako sklicana narodna skupčina, ki jo sestavljajo zastopniki iz vseh delov Albanije, je po tridnevni seji sklenila, naj se ustanovi regentski svet, ki naj imenuje novo, stalno vlado. Albanija je odločena, da bo močna in odločna vlada premagala težave, ki so nastopile zaradi zadnjih političnih dogodkov in da bo iskala prvočinko za svoj težko preizkušen narod.

Sveti ni mogoče urediti brez Nemčije

Helsinki, 26. oktobra. DNB. List »Ajan Suunta« razpravlja v uvodnem o splošnem položaju in napada politiko Angležev in Amerikanov, ki se vedno bolj obešajo Sovjetom okoli vrata. Boljševizem stopa vedno bolj v ospredje kot činitelj, ki bo ob dani priliki sposoben pritisniti Evropo za mnogo stoljetj nazaj. Ena pa je vendar jasno: uničevanje velikega nemškega naroda je nemogoče. Evropo in sveta ni mogoče urejati brez Nemčije. Jasno pa je tudi, da ni mogoče premagati Nemčije. Ce bi se izpolnile sanje Sovjetov, potem bi to pomenilo propad Evropi in vsega sveta.

Planinski lovci v boju s tolpmi v balkanskih gorah

Berlin, 27. okt. DNB. Običajna taktika komunističnih tolpli, da pri tem približevajo nemških čet pospravijo svoja skladisca in poskrivijo orožje, strelivo in živila, jim je tudi eni, kot že često spodelila spričo naglice naših vojakov pri očiščevalnih nastopih v balkanskih gorah.

Pri nekem takem nastopu so planinski lovci v izredno pospešenem pohodu v dveh dneh in nočih naredili celih 80 km poti. Pri tem so morali prekorčiti več kot 20 budournikov ter se povzpeli po ozkih stezah čez višine med 800 in 2000 m. Ceprav so ogledniki oddelki teh tolpli signalizirali prihod planinskih lovcev s kresovi od kraja do kraja, vendar niso imeli več dovolj časa, da bi pospravili svoja skladisca in poskrivijo orožje. V nekem večjemu kraju, iz katerega se je banditom posrečilo, da so se rešili s hitrim begom v gozdove, so našli planinski lovci v milini glavno skladisca. Nato so ugotovili, da so tudi vse ostale hiše bile spremenjene in skladisca za strelivo. Samo na odsek dveh bataljonov planinskih lovcev so našli in pospravili ali uničili velike močnine min, ročnih granat, ročnega strelnega orožja, goriva in več so tisoč nabojev za puške.

V skladu z izročilom je cesar v kroju večike maršala otvoril zasedanje s precitanjem proglaša. Japonski vojska, tako pravi proglaša premagala vse težave in se je povzd brahro borila. Zgradila velike Vzhodne Azije na preduje iz dneva v dan in zavrnila s prijateljskimi narodi so vedno močnejša. Japonski narod mora v slogu in s popolno uporabo vseh sil sovražnika uničiti. »Mi zaupamo,« tako konča proglašenje.

Portret portret, so doživeli kraji v zalihi San Francisco v Združenih državah. Na mnogih krajih so bili pretrganji telefonski vodi in razbiti okenske stope. Potres je bil najhujši, kar jih pomni prebivalstvo teh krajov.

Angleška vojaka polje je zasedla pristašna v severovzhodni Angliji, Tudi cerkvni zaklad iz kapela svete Rozalije, patrona palermanske katedrale, je bil oplenjen. Ta cerkvni zaklad je med drugim hrani številne zlate in z dragulji okrašene krone ter svetovno znamenite masivne zlate svetilnike.

Vest 27. oktobra

Svedska minolovka »Acheson« je južno od Stockholma trčila s parnikom »Vindose«. Minolovka se je občuteno poškodovala in je nasedila na bližnjih cehrah. parnik pa se je poškodoval le na krmilu.

